Nr. 273. Śmigiel, środa 29 listopada 1922. Rok 32.

ORĘDOWNIK ŚMIGIELSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. — Przedpłata miesięcznie z przynoszeniem 650.— mk., W agencjach miesięcznie 600 mk. Numer pojedyńczy 30 mk. niedzielny 50 mk. Telefon nr. 65 Skrzynka poczt. 13.

DZIENNIK BEZPARTYJNY dla WSZYSTKICH STANÓW

Cena ogłosz.: za 1-łam. wiersz petyt. 100 mk., w części urzędowej lub reklamowej 200 mk. Adr. Admin. i Red. Śmigiel-Wielkopolska. Poczt. kont. czek. A. Klóskowski w Poznaniu nr. 200363.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

O udzielanie pomocy przy połogach.

Zachodzą często wypadki, gdzie do połogu mimo możliwości na czas powołania położnej (akuszerki) posiadającej świadectwo z egzaminu, takowej nie sprowadza się, tylko zadowalnia się osobą bez kwalifikacji (babką wzgl. partaczką.) Udzielanie pomocy przy połogu przez osoby niepołożne (babki wzgl. partaczki) jest według rozporządzenia policyjnego Rejencji poz. z dnia 27. września 1902 Dzn. Urzęd. Nr. 42 str. 497 niedozwolone. Pomocy przy połogu może tylko udzielać położna (akuszerka) posiadająca świadectwo z egzaminu. Wyjątek stanowią przypadki nagłe i to w razie niemożliwości na czas sprowadzenia położnej (akuszerki) lub lekarza. Jednakże funkcjonująca osoba (niepołożna) w nagłych przypadkach winna natychmiast najpóźniej do 24 godzin po urodzeniu się dziecka donieść ustnie lub pisemnie miejscowej władzy policyjnej o udzieleniu pomocy.

Śmigiel, dnia 23/XI. 1922 r.

Starosta Kopczyński.

Ogłoszenie.

Niniejszem dajemy do publicznej wiadomości, że następny wyjazd do Poznania górników i robotn. chcących emigrować do Francji odbędzie się dnia 2. XII. br. rano pierwszym pociągiem z St. Bojanowa. Górnicy, którzy tylko 1 raz byli cofnięci przez lekarza z Poznaniu mogą również się zgłosić.

Wszelkich informacji w przedmiocie emigracji udzieli Państw. Urząd Pośredn. Pracy w Śmiglu ul. Jana Sobieskiego. (Strzelnica) Wszyscy zarejestrowani muszą zgłosić się obowiązkowo 1 dzień przed odjazdem.

Śmigiel, dnia 27. XI. 1922 r.

Państw. Urząd Pośredn. Pracy.

Hęćka kierownik.

Ogłosilem.

Kopczyński, starosta.

Dodatek do ordynacji targowej miasta Śmigla z 5. lutego 1901.

Na mocy § 69 krajowej ordynacji procederowej z 1. lipca 1883, § 5 prawa nad Urzędami policyjnemi z 11. marca 1850, § 143 prawa o ogólnej administracji krajowej z 30. lipca 1883 i rozporządzenia z 2. marca 1915 (R. G. B. str. 125) ustanawia się za zgodą Magistratu co następuje:

§ 1.

Handlarzom nie wolno w czasie latowym od 1. kwietnia do 30. września do godziny 9-tej rano, a w czasie zimowym od 1. października do 30. marca do godziny 10-tej rano na tutejszych targach skupywać towaru.

§ 2.

Przekroczenie powyższego rozporządzenia karane będzie podług § 149 nr. 6 ordynacji procederowej, grzywną do marek 300.—, lub w razie niemożliwości zapłacenia, odpowiednim aresztem. Prócz tego mogą być osoby, które sprzeciwiają się powyższemu rozporządzeniu, z targu usunięte.

§ 3.

Niniejsze rozporządzenie policyjne obowiązuje od dnia ogłoszenia w Orędowniku Śmigielskim.

Śmigiel, dnia 20 lipca 1922 r.

Urząd policyjny (—) Maron.

Na drugostronne rozporządzenie policyjne zgadza się.

Śmigiel, dnia 17. października 1922 r.

Magistrat, Maron.

Kary grzywne, zagrożone w § 2, dodatku do ordynacji targowej miasta Śmigla z dnia 5. lutego 1901 r. zatwiedza się niniejszem stosownie do § 5. ustawy z dnia 11. 3. 1850. § 144. ustawy z dnia 30. lipca 1883 r. i poz. 181 ustawy z dnia 18. 3. 1921. — Dziennik Ustaw nr. 31 z roku 1921.

Poznań, dnia 25. października 1922 r.

Za Wojewodę: (—) Dr. Hempowicz

Naczelnik Wydz. Przemysł.

Ogłoszono!

Śmigiel, dnia 2. listopada 1922 r.

Magistrat. Maron.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Pożegnanie Sejmu Ustawodawczego.

Warszawa, 27. listopada.

W ciągu dnia dzisiejszego, pomimo znacznego napływu posłów w sytuacji wewnętrznej nic się nie zmieniło. Klub ludowców, który miał posiedzenie o godz. 11, odroczył je do godz. pół do 7.

W kuluarach sejmowych przypuszczają że ludowcy wyciągną z sytuacji konsekwencje, odpowiadające potrzebom Państwa.

W kołach lewicowych, zwłaszcza zbliżonych do Belwederu, rozpuszczono pogłoskę, jakoby przez ósemkę przygotowany był jakiś „Putsch", pewnego rodzaju wybuch faszyzmu polskiego, którego boją się jak djabeł święconej wody. W każdym razie należy podkreślić, że niejednokrotnie już bywało, iż w chwilach krytycznych albo bardzo poważnych ze strony lewicy rozpuszczano alarmujące pogłoski o rzekomo przygotowywanych zamachach z drugiej strony.

Jeden z posłów socjalistycznych oświadczył, iż klub P. P. S. poważnie decyzję może dziś albo jutro, oświadczającą się za kandydaturą Józefa Piłsudskiego na prezydenta, ale nie wiadomo, jak postąpi, gdyby Piłsudski wysunąć miał jakieś warunki. Przewidywał, że sprawa ewentl. warunków ze strony Piłsudskiego rozstrzygnęłaby się do czwartku.

Wczorajsze, ostatnie posiedzenie Sejmu Ustawodawczego rozpoczęło się o godz. 7 min. 57 pod przewodnictwem Marszałka. Sekretarzowali pp. Sołtyk i Waszkiewicz.

Marszałek wygłosił przemówienie pożegnalne, w którem na wstępie zaznaczył, że Sejm Ustawodawczy pracował intensywnie, odbył bowiem 342 posiedzenia plenarne a komisyj — kilka tysięcy. Ustaw uchwalono 571.

Przechodząc do oceny działalności Sejmu Marszałek podkreślił, że społeczeństwo odnosiło się do Konstytuanty zawsze bardzo krytycznie, przyczem często niezbyt sprawiedliwie. Właściwą ocenę wyda dopiero historja, wszakże nie można pominąć faktów, że w chwilach dla narodu groźnych Sejm wykazał dużą dozę patrjotyzmu.

Były coprawda braki, a to wskutek tarć partyjnych, tak, że poszczególne ustawy nie były uchwalane w idealnej formie; nie poczyniono również zarządzeń, zmierzających do całkowitej sanacji szeregu dziedzin naszego życia państwowego.

Te zadania będą miały do spełnienia przyszłe ciała prawodawcze, z gorącym apelem do których zwraca się przy końcu swej mowy Marszałek, aby pracowały intensywnie i li tylko mając na widoku istotne dobro kraju.

Posiedzenie zamknięto o godz. 8 min. 3.

Wczorajsze posiedzenie Sejmu Ustawodawczego trwało sześć minut. Mowę Marszałka przerywano w kilku miejscach oklaskami, a kiedy Marszałek skończył, wniesiono na jego cześć okrzyki. Poczem rozpoczął się w salach Sejmu raut, w którym uczestniczyli przedstawiciele wyższego duchowieństwa z kardynałem Kakowskim na czele, świata naukowego z rektorem Kochanowskim, świata artystycznoliterackiego z rektorem Kasprowiczem na czele, generałowie Żeligowski, Osiński, Jacyna, Suszyński i wielu in. P. Naczelnik Państwa zabawił prawie godzinę.

Ś. P. Generał W. Iwaszkiewicz.

W sobotę wieczorem, w szpitalu Ujazdowskim, zakończył życie jeden z najznakomitszych wodzów odrodzonego wojska polskiego, jeden z najwaleczniejszych żołnierzy, generał Wacław Iwaszkiewicz...

Urodzony w dn. 25 sierpnia 1871 roku w Omsku na Syberji jako syn zesłańca, po ukończeniu korpusu kadetów i wojskowej szkoły pawłowskiej w Petersburgu, w r. 1897 przydzielony był do Kiachty do wschodnio-syberyjskiego batalionu linjowego. Bierze czynny udział w wojnie rosyjsko-japońskiej i zostaje kilkakrotnie, niebezpiecznie raniony. Wojna światowa 1914 — 1920 zastaje go w stopniu pułkownika. W r. 1915, już jako generał, zostaje dowódcą brygady w r. 1916 komendantem dywizji.

W r. 1917 na wieść o utworzeniu się 1-go korpusu polskiego, gen. Iwaszkiewicz na czele garstki polskich bohaterów przedziera się poprzez zwarte falangi czerwonej armji bolszewickiej z Jelni do Bobrujska. Ten przemarsz, odbyty w nieslychanych i wyjątkowych warunkach nieustannego niebezpieczeństwa, stanowić będzie jedną z najchlubniejszych kart męstwa żołnierza polskiego. W korpusie objmuje III dywizję.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w r. 1918, gen. Iwaszkiewicz otrzymuje dowództwo kieleckiego okręgu. Od grudnia tegoż roku organizuje obronę kresów białoruskich, stając na czele dywizji litewsko-białoruskiej.

Gdy hordy ukraińskie zaatakowały Wschodnią Małopolskę generał Iwaszkiewicz spieszy na odsiecz Lwowa, wyzwalając miasto i nowej chwały przysparzając orężowi polskiemu.

W r. 1919 obejmuje generał dowództwo VI armji, potem całego frontu południowego, a w sierpniu 1920 zostaje dowódcą okręgu generalnego warszawskiego.

Jest kawalerem wszystkich orderów bojowych nietylko polskich i wielu zagranicznych, ostatnio nagrodzony najwyższem dotychczas w Polsce odznaczeniem bojowem, krzyżem II kl. Virtuti Militari.

Nie sposób zapomnieć tego sakramentalnego związku, jaki zadzierzgnął się pomiędzy ofiarnym wodzem odsieczy Lwowa, Generałem Iwaszkiewiczem a wdzięczną za swe ocalenie stolicą wschodniej połaci kraju.

W dniu 2 czerwca 1919 roku odbyła się we Lwowie nigdy niezapomniana, wspaniała manifestacja tryumfalnego wyjazdu Generała do oswobodzonego przez niego miasta. A co w tej manifestacji było najpiękniejsze, że odbyła się ona bez żadnych przygotowań. Późnym wieczorem, w ostatniej chwili, nadeszła zapowiedź przyjazdu Generała i całe miasto zostało w jednej chwili zmobilizowane, zaroiło się od nieprzeliczonych tłumów. Istne morze ludzkie zalało wszystkie place i ulice. Generał miał sposobność stanąć naprzeciwko Lwowa oko w oko i wyczytać w oczach miasta co ono dlań czuje, miał sposobność zarazem ujrzeć potwierdzenie swego niezłomnego przeświadczenia, że jest jego świętym obowiązkiem narodowym wyrwać Lwów z niebezpieczeństwa.

Ś. p. Generał Iwaszkiewicz poza wyjątkowemi zasługami waleczności bojowej był również żywem wcieleniem tej idei karności, której w społeczeństwie naszem dzisiaj, wobec dążeń przewrotowych, przez wrogów ościennych popieranych, tak bardzo potrzeba.

W żałobie szczerej i żalu niekłamanym, całe społeczeństwo polskie bez różnicy obozów, stronnictw i przekonań oddaje cześć należną nieodżałowanej pamięci jednego z najznakomitszych wodzów odrodzonego Wojska Polskiego.

Istotnie umarł żołnierz wielkiej sławy bojowej i ogromnej zasługi na polu chwały.

Ten, który mógł śmiało zastosować słowa hetmana Czarnieckiego „Ja nie z soli ani z roli ale z tego co mię boli urosłem“ — żył zawsze dla kraju, dla siebie nigdy.

Kursa oświatowe.

Komitet Lokalny Oświatowy na miasto Śmigiel zamierza już od 1-go grudnia powołać do życia kursy dokształcające dla młodzieży pozaszkolnej. Kursy te trwać mają kwartał i obejmować dwa stopnie: a) niższy, b) wyższy.

Na I. stopniu udzielać się będzie:
- 36 godzin języka polskiego,
- 12 „ historji polskiej,
- 6 „ geografji,
- 18 „ rachunków.

Na II. stopniu udzielać się będzie:
- 36 godzin języka polskiego,
- 10 „ historji polskiej,
- 16 „ geografji,
- 10 „ nauki obywatelskiej.

Celem rozbudzenia w młodzieży pozaszkolnej chęci do brania udziału w systematycznych kursach nauki w rzeczach ojczystych podajemy poniżej plan szczegółowy pracy.

I. Wykłady z historji:
1. Za Piastów i Jagiellonów.
2. Unja Polski z Litwą.
3. Świetność Polski i bohaterstwo Polaków.
4. Konstytucja 3-maja.
5. Tadeusz Kościuszko i Bartosz Głowacki.
6. Walka o niepodległości Polski.

II. Wykłady z nauki obywatelskiej:
1. Pojęcie Państwa.
2. Forma naszego ustroju państwowego.
3. Władza państwa.
4. Gmina miejska, gmina wiejska, starostwo, województwo.
5. Sądownictwo bez wpływów.
6. Obywatele państwa, ich powinności i prawa.
7. Wpływ i udział obywatela w rządzie: a) w gminie, b) w powiecie, c) w województwie.
8. Etyka obywatelska.

III. Wykłady krajoznawcze.
1. Dlaczego kochasz Polskę?
2. Bogactwa kopalne w Polsce: a) roślinność, b) świat zwierzęcy, c) rzeki, wiatry, d) kopalnie węgla kamiennego i brunatnego, nafty, soli, rudy żelaza, cynku, ołowiu, kamieniołomy piaskowca i marmuru.
3. Nasze wody: Bałtyk, Wisła.
4. Nasze góry: Karpaty, Tatry, Beskidy, ich skarby.
5. Ilość Polaków.
6. Nasze kresy, Prusy Królewskie, Śląsk.

Nauka języka polskiego obejmować będzie: czytanie, pisanie podług dyktanda, stylistykę i literaturę polską.

Nauki udzielać będą: Ks. proboszcz Nowak, nauczycielki pp. Krzyczyńska, Buszaówna, Spisakówna i p. nauczyciel Błotny.

Komitet zaprasza niniejszem młodzież pozaszkolną do gorliwego uczęszczania na kursy oświatowe. Nie wystarcza przecież, aby umieć tylko czytać i napisać swe nazwisko; obywatel Polak winien poznać jeszcze swój kraj i historję swego narodu.

Czesne na cały kwartał wynosić będzie 3000 mk.

Zgłoszenia i czesne przyjmuje p. redaktor Tyczka, jako sekretarz i skarbnik Komitetu Lokalnego.

Kolejarze i pocztowcy.

Związki zawodowe Kolejowców, a mianowicie Polski Związek Kolejowców, Związek Kolejarzy Zjedn. Zaw. Polskiego i Związek Zaw. Maszynistów Kolejowych, tudzież Związek Pracowników Poczt. Telegrafów i Telefonów, wysłały na ręce Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Kolei i Ministra Poczt i Telegrafów wspólny memorjał następującej treści:

Sytuacja materjalna pracowników państwowych w ogólności, a kolejowców i pracowników poczt, telegrafów w szczególności, jest daleko gorszą aniżeli była w miesiącu wrześniu. Dodatki, które Rząd zastosował w październiku i listopadzie, absulutnie nie stoją w żadnym stosunku do rzeczywistego wzrostu cen artykułów pierwszej potrzeby: a przyjąwszy pod uwagę fakt, że pracownikom potrącane są raty na spłatę pobranych w swoim czasie zaliczek i węgla, otrzymujemy istotny stan tego rodzaju, że pracownik otrzymał w listopadzie efekt pieniężny prawie równy z wrześniowym.

Dotychczasową cierpliwość pracowników co do domagań się odpowiedniej i rzeczywistej pomocy materjalnej, możemy wytłomaczyć li tylko częściowem zaopatrzeniem się z pobranych zaliczek, lecz stan ten pogorszył się do tego stopnia, iż poszczególne Związki są formalnie zasypywane interpelacjami członków, że do końca listopada przy dzisiejszym zaopatrzeniu nie zdołała wytrwać.

W zrozumieniu trudności położenia świata pracowniczego poszczególne instytucje prywatne i komunalne częściowo z dobrej woli, częściowo pod wpływy groźby strajku, podwyższyły wynagrodzenie swoich pracowników wyżej 100% — w tymże czasie pracownicy kolejowi i pocztowo-telegraficzni otrzymali około 50% licząc 50 punktów, oraz dwukrotną 15% podwyżkę.

Zaś do rzędu nędzarzy zaliczyć należy emerytowanych funkcjonarjuszów kolejowych i pocztowo-telegraficznych, którym Rząd natychmiast winien przyjść z wydatną pomocą nie chcąc narażać autorytetu Państwa na szwank.

Nie żywimy nadziei, aby w najbliższym czasie Rząd mógł całkowicie rozwiązać kwestję uposażenia pracowników kolejowych i pocztowych, jednakże gwoli zaspokojenia najprymitywniejszych potrzeb tych pracowników, podpisane Związki domagają się przyznania najdalej do dnia 5 grudnia trzynastej pensji w wysokości całkowitych listopadowych poborów, tytułem bezzwrotnej świątecznej pensji, zarówno funkcjonarjuszom czynnym jak i emerytowanym z wypłatą najdalej do 10 grudnia.

Uważamy, że postulat ten jako minimalny i ostateczny Rząd załatwi jak najrychlej, w przeciwnym razie podpisane Związki znalazłyby się w trudnem położeniu.

Następują podpisy zwyż wymienionych organizacyj.

Odbiorcy rent inwalidowych I, St, W, S i Ch, przedłożą 1 grudnia rb. **2 kwity** nie wypisując kwot, ale podpisane i przez odnośne władze potwierdzone i pieczęcią urzędową zaopatrzone celem otrzymania swych rent. (—) U. p. Jabczyński.

KRONIKA.

KALENDARZYK

Dziś: Saturmina
Jutro: Andrzeja Ap.
Wschód słońca 7,23, zachód 16,04.
Długość dnia 9,44. Ubyło 8,27.

Walne zebranie Tow. Nauczycieli odbędzie się w sobotę, dnia 2. grudnia po południu o 4-tej godzinie w Strzelnicy. Zmiana statutu i wybór zarządu.

Miesięczne zebranie Tow. Przemysłowców Kat. w Śmiglu odbędzie się w niedzielę dnia 3-go grudnia wyjątkowo o godzinie **6-tej** wieczorem. Na zebranie to zjeżdza Zarząd okręgowy z Kościana. Prosimy aby w zebraniu tem wszyscy przemysłowcy miasta Śmigla udział wzięli i tem samem zadokumentowali, że przemysł polski w Śmiglu nie na ostatnim miejscu kroczy w Wielkopolsce. Zebranie rozpocznie się punktualnie o godzinie 6-tej wieczorem, aby każdemu umożliwić wzięcie udziału w obchodzie listopadowym urządzonym przez Tow. gim. Sokół. Przemysłowi Cześć Zarząd Tow. Przemysł.

Telegramy.

Przed pogrzebem śp. gen. Iwaszkiewicza.

Warszawa, 27. 11. (A. W.) Pogrzeb zmarłego w sobotę gen. Iwaszkiewicza odbędzię się we Lwowie, Zwłoki złożone będą na cmentarzu obrońców Lwowa, jak sobie zastrzegło miasto Lwów. Pogrzeb odbędzie się prawdopodobnie w czwartek. Dziś odbyło się posiedzenie komitetu dla urządzenia pogrzebu pod przewodnictwem gen. Suszyńskiego.

Ukonstytuowanie się klubów.

Warszawa, 28. 11. W ciągu dnia wczorajszego ukonstytuowały się kluby, a mianowicie Chrześc. Dem.: prezes Józef Chaciński (wobec tego, że Korfanty nie przyjął ofiarowanej mu prezesury), wiceprezes Karol Holeksa i Ludomił Czerniewski, Edmund Bigoński, sekr., Albin Nowicki, Paweł Romocki, skarbn. Fojcik. Komisja parl.: W Korfanty, Błażejewski, Bittner. — Socjaliści: prez. Barlicki, zast. Posner, Moraczewski. — Żydzi: prez. Thon. — Ukraińcy: prez. Wasilczuk, zast. Pidgirskij (posłów 20). Ukraiński kl. senacki: prez. Karpiński, zast. Czerkowski. — Niemcy: prez. Naumann, zast. Spickermann; Kom. parl. ks. Klinke, Utach (posłów 16); klub senacki: prez. Hassbach, zast. Szczeponik.

Utworzenie komisji porozumiewawczej między stronnictwami Bloku mniejszości narodowych odłożono do przyjazdu posłów ukraińskich.

W sprawie sytuacji politycznej.

Warszawa, 28. 11. W ciągu dnia wczorajszego nie nastąpiło żadne rozwiązanie sytuacji, dopiero dziś większość klubów przystąpi do dyskusji politycznej, która wykaże jak się ustosunkują poszczególne kluby względem najbliższych zagadnień politycznych i organizacyjnych państwa.

Warszawa, 28. 11. Wczoraj miały się odbyć posiedzenia ludowców, socjalistów, Wyzwolenia i N. P. R. w sprawie wyboru Marszałka. Nie doszły one jednak do skutku, odłożono je do dzisiaj.

Co do wyboru Marszałka, to przypuszcza się, że wybór zdecydowany zostanie w ciągu najbliższych 6 dni.

Drożyzna w Gdańsku.

Gdańsk, 27. 11. (A. W.) „Danz. Volksstimme“ omawiając drożyznę w Gdańsku stwierdza, że obecnie towary w Gdańsku są dwa razy droższe niż w Niemczech, a przewyższają już znacznie ceny w Polsce. Odnosi się to zarówno artykułów żywnościowych jak i odzieży.

Przystępujmy do Towarzystwa Obrony Kresów Zachodnich!

Notowanie Giełdy Zbożowej w Poznaniu

z dnia 27. listopada 1922 r.

Loco Poznań za 100 kg. w ładunkach wagonowych.

Żyto stare	—	mk.
Żyto nowe	32500—32500	„
Pszenica	55000—57000	„
Jęczmień	—	„
„ browar.	34000—36000	„
Owies	33000—34000	„
Mąka żytnia 70% z workami	50000—53000	„
Mąka pszenna 65%	83000 86000	„
Ospa żytnia	16500	„
„ pszenna	16500	„
Ziemniaki fabr.	—	„
„ jadalne	—	„
Groch polny	—	„
„ jad. Victoria	—	„
Słoma żytnia luźna	—	„
„ „ pras.	—	„
Siano luźne	—	„
„ prasowane	—	„

Uwagi: Brak podaży, obroty małe. Usposobienie stałe.

Przedpłata na grudzień

w Agencjach 300 mk.
Na poczcie
lub u listowych 350 mk.

Redaktor: Julian Tyczka, Śmigiel.
Właściciel i wydawca: A. Klóskowski, Poznań 3.
Czcionkami drukarni Klóskowskiego w Śmiglu.